

UJVIDÉKI ÚJIRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 12 kor. 6 Téli évre 6 kor. 6 Nyári évre 3 kor. 6

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Feladás szerkesztő: MAYOR JÓZSEF

Társaság szerkesztő: DR. KÖNIGSTADLER OTTÓ.

Lemberg

visszavételének napjaiban, amelyekben úgy érzük, hogy az északi kolosszus zuhanásának robaja a csillagokig elhat, nehéz volna méltó szavakat találni a csodához, amely ime, élő valóság. Carlyle, aki mindig az örökkévalóság jegyében élt és írt, Carlyle, akinek mondataiban a történelem piros harsonái zengenek, talán ő tudná valahogy szavakkal fölmérni e mérhetetlenül súlyos diadalt. Milliós hadseregek, háború egyszerre három világrészben, háború a földön, az égen és a vizen, világháború, amely hosszú hónapokig tart, valóban gyermekkorunk legsodálatosabb és legrémítőbb panorámái látványosságai szegény, kopott és egügyű falusi mutatóványok voltak mind e két nagy esztendő valóságaihoz mérve. És most jön az, amit mint csodák csodáját csupán a csodákban hívők hitével vártunk: Lemberg visszavételével, új szent György lovagjai az elmult világunk, levágtuk az orosz sárkány világot elnyelni akaró fejét. A sárkánynak több feje van, de ez órában az az erős érzésünk, hogy ez már az *utolsó* feje volt! Még vergődhetik nagy, lomha, elvérző testével, még csapdohat megégett, összetört szárnyaival, de a fejét már elvesztette. Mit gondolhatnak róla most a világ többi népei, akik félve kötöttek vele szövetséget és akik rettegve várták haragját?

A szegény, szomorú nihilista muzsik a nagy pusztaságokon talán az egyetlen, aki Lemberg hírére egykedvű tompasággal rázza fejét: Nisevo! De mit szól Lemberg esetéhez és a szinte beláthatatlan következményeihez például a nagyon is öntudatos, nagyon is élénk képzeletű és nagyon is aktív Leonid Andrejev, aki a vesztett orosz-japán háború után az idegrázó vörös kacajba tört ki?

Mit szól az ántánt pokoli eszű és nérói kedvtelésű diplomáciai kara, amely a számlálatlan oroszok millióira, a végláthatatlan holt lelkek engedelmesen halálba marsolók tömegére építette rosszul kikalkulált győzelme agyagvárát?

Mi, az emberi szabadságok, emberi haladás, emberi boldogság hívei és harcosai, mitán mondhatjuk ma: Győztünk!

Tüntető körmenet Lemberg bevételének öröme.

Kedd este 7 óra tájban futótüzként terjedt el a városban az örömhír, hogy a mi hős katonáink Galicia szép fővárosát *Lemberg*-et visszahódították nekünk. Lelkes öröm, sugárzó boldogság volt az egymásnak az örömhírt újságoló arcokról leolvasható és pár perccel az első hivatalos hírközreadása után a polgárság saját önszántából lobogódiszbe öltöztötte a várost és még nem borult sötétség a városra, amikor Ujvidék lobogópompában köszöntötte Galiciában küzdő hős katonáink legújabb csodás haditettét. A polgárság óriási tömegben tödült a főterre, benne volt a lelkekben, a szívekben a vágy, hogy körmenetben járják be dalolva, örvendezve az egész várost. De mert a körmenet nem volt bejelentve, és mert másnapra szerdára a polgárság nagyobb tömegei vonhatók bele a hazafias tüntetésbe, szerda estére halasztották a körmenetet, melyhez hatalmas falragaszok is szőlőttek fel a lakosságot.

Szerda este 7 órakor a lobogódiszben pompázó városunk minden házának minden ablakában az örömet kifejező mécsesek gyultak ki, a főterren pedig több ezer főnyi tömeg hullámzott, amely a körmenetet páratlanul impozánssá tette. A rendőrség élén *Pekló* Béla építész buzgolkodott az elismert hozzáértésével és szervezési képességével.

Az Ujvidéki Dalárda, a Daloskör és a Frohsinn lampionokkal vonultak ki, hogy szerenádokkal ünnepeljék meg *Lemberg* visszahódításának emlékezetes dátumát.

Nyolc órakor indult meg a tömeg a főtérről, elől a rendőrség, majd egy délcég diszszázad, a melyet a várparancsnokság előzékenyen bocsájtott rendelkezésére a menet impozánságának emelésére, utána a dalárdák a fáradhatlan és agilis *Szabó* Imre kir. törv. bíró és *Léh* Jakob, a jeles kar nagy vezetésével. A menet lampionokkal, zászlókkal a Hymnust imádkozva indult körutjára, a melynek első állomása *Teistjándszky* Károly lovassági tábornok lakása volt, onnan a szerb püs-

pöki palotához érkezett a menet, itt ismét a Hymnust, Szózatot és a *Wacht am Rheint* énekeltek, majd *Jankulov* Vladiszlav mondotta el a következő nagy hatást keltett, igazán nagyon szép beszédét:

Szeretve tisztelt polgártársaim!

Ujvidék hazafias polgárságának diadalt ünneplő, diadalt hirdető körmenetét és tiszteletét Ó Méltósága a püspök ur nevében és meghatalmazásból együttérző szívvel üdvözölöm, mély hálával viszonzom.

A hű német szövetségeseinkkel egyesült osztrák és magyar hadsereg a fényesebbnél fényesebb diadaloknak egész láncolatát vitta ki a legnagyobb ellenséggel szemben.

Azon a nagy babérkoszorú, mely a vérpirosította csataterén elvérzett hősiak fölött fonódott, ott ékesedik a magyar nemzet, a magyar haza minden ajku, válásu és nemzetiségű polgárának és fiának becsülete és egyforma hősi öneláldozása, azon a menynekbe hátú igazságnak fényes bizonyosságául, hogy a valamennyiünk által béke idején vallott, hirdett és az ifjuság szívébe plántált királyhűség, hazaszeretet és törvénytisztelet nem bizonyult a reánk mért tűzpróbákban pusztá szónak, nem a kiállott viharok közepette szétpattanó szappanbuboréknak, hanem egy élő erkölcsi valóságnak, mindent szorosán összefűző, egyesítő és lelkesítő szivkapocsnak, nagy világhistoriai dokumentumnak.

Ez létszen pedig Magyarországnak világhistoriát mozgó, világhistoriát alapító erkölcsi sulya, ereje és képessége, mely valóra fogja váltani a legnagyobb magyarnak prófétái szavait, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz!

Az ekként dokumentált hazaszeretet szent jegyében kiáltom a hazaszeretet lánglelkű apostolával:

Tied vagyok, tied hazám,
E szív, e lélek.

Kit szeretnék ha tégedet
Nem szeretnélek.

És kiáltom Önökkel polgártársaim egész szívből: Éljen Ó császári és apostoli királyi felsége I. Ferenc József! Éljen a vitéz hadsereg! Éljen a haza!

Innen a városházhoz hőmpölygött az egyre megnövekedett tömeg, hol a hazafias énekek után általános kívánságra *Matkovits*

Béla főispán mondotta el tőle már megszokott szónoki lendülettel a következő zajos tetszésel fogadott beszédét:

Tisztelt Polgártársak!

Midőn tegnap a látóhatár alá hanyatlott a nap és a vérvörös fényével bevilágította szép hazánk arany kalással ringó rónaságait, egész Közép-Európa egy nagy hálaadó templomná alakult át, a melynek boltozatát az Isten teremtette csillagokkal kiveret kék égbolt, padlóját pedig a drága anyaföld képezte, a melyen összesereglettek a népek milliói hálaadó hozsannát zengedezni a Mindenhatónak, hogy megengedte érni legújabb diadalmas győzelmünket, a melyel szövetséges seregeink visszafoglalták az oroszoktól Galicia fővárosát, Lembergét.

Következményeiben kiszámíthatatlan jelentőségű ez a legújabb győzelmünk. Mert ez nemcsak Galiciának az oroszoktól való megtszítását, hanem az egész orosz front visszaszorítását, hátrálását jelenti, és így zálogát képezi a jövődő biztos győzelmünknek. Hogy ez így van, bizonyítják máris a jelek. Erre vonatkozik a miniszterelnök urnak e percben érkezett legújabb harctéri értesítése, a melyet engedelmelemmel fel fogok olvasni. A sürgöny szövege a következő:

„Budapest június 23. A hadisajtózállásról jelentik: Lemberg lakossága valósággal leirhatatlan örömjungással és lelkesedéssel fogadta a városba bevonuló Böhm Ermoli hadseregét. Orosz front tembergi áttörése máris éreztet hatását egész orosz arcvonalon; azok az orosz erők, amelyek eddig Visztulától nyugatra kielcei hegyvidéken állottak, nyilván visszavonulásra készülnek már.”

Ujvidék város polgársága is hazafias lelkesedéssel sereglett ma össze, hogy kivegye részét a nemzeti örömből. Jól esik látnom Önöket kedves Polgártársaim, s az Önök örömet, mert engem Önökhöz az őszinte rokonszenv és barátság fűz; s az emberi szív úgy van megalkotva, hogy akit szeretünk, jól esik azzal megszótani a but, a bajt, a bánatot is, ezerszeresen jólesik azonban részese lenni a közös örömnök.

Ez öröm vigaszt nyújt nekünk e napokban, a mikor évforduló-ját fogjuk érni a szarajevói merényletnek, a mely trónörökös-párunk nemes életét oltotta ki. Ennél ocsmányabb, aljasabb orgyilkosságot a világtörténelem nem ismer.

S a midőn igazunk tudatában elégtételt követelünk a rajtunk, s a megsértett jogrenden esett sérelemért, amidőn a legmagasz-

tosabb, a legideálisabb ügyet védelmeztük, ellenünk fordult az egész világ.

Már akkor tudtuk és éreztük, hogy ez a kicsinyeknek, a gyengéknek, a törpeknak kétségbeesett összeszövetkezése lesz ellenünk, a hatalmasok ellen. De hogy mily hatalmasok vagyunk, azt csak most érezzük igazán, a midőn seregeink diadal diadalra halmoznak. Most éreztük csak, hogy azon gigászi erőn, mellyel seregeink előre törnek, még a poklok kapui sem tudnak hatalmaskodni, hogy a hírhedt orosz gözhenger is hitvány játékszerré vált erőinkkel szemben, s a szövetséges hadak, mint a hegyormáról förtөгег által hömpölygött lava, ellenállást és akadályt nem ismerve, elsöprik és jármainkba kényszerítik összes ellenfeleinket, ha kell az egész világot!

Polgártársaim! Szeretett véreim! Boruljunk le a Mindenható nagysága előtt s adjunk neki hálaát ez újabb diadalunkért. Kérjük a magyarok Nagyszasszonyát, hogy öveze seregeink fegyvereit továbbra is fénytel és dicsőséggel: azon hadseregét, a mely iránt a legteljesebb elismeréssel, a legforróbb hálával s beléjük vetett legodaadóbb bizalommal viseltetünk.

Engedje az Egek Úra, hogy összes elleneink legázása után jó királyunkkal mielőbb élvezhesük a békét, a dicsőséget, bosszút, és keserűség nélküli, de fölényes békét, a mely teremje meg édes magyar hazánknak mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és kulturális téren áldást hozó gyümölcsseit.

Éljen az apostoli király! Éljen a dicső hadsereg! Éljenek hű szövetségeseink!

A beszéd elhangzása után a körmenet a Kossuth Lajos-utcán át indult meg és Szlezák Lajos dr. városunk orsz. képviselőjénél állt meg, hol a delegáltak szép szerenádokat adtak, melynek elhangzása után dr. Szlezák a tömeg sürgetésére a következő gyönyörű beszédet mondotta:

Tisztelt ünneplő közönség!

Abban az óriási küzdelemben, a melyet a magyar nemzet hűségességgel gyertyáival egy egész ellenséges világgal szemben folytat, és amely küzdelemnek nagyságát, dicsőségét és horderejét csak akkor fogjuk kellőleg mérlegelhetni és megérteni, ha a történelmi visszapillantás magaslatáról fogjuk szemlélhetni az új világot, melyet a háború teremteni fog, a lembergi csata új diadallal gyarapította harci dicsőségünket és hősi nagyságunkat.

Leküzdhetlen volt az erő, melylyel leghatalmasabb ellenségünk vasmarkából kiragadtuk Lemberget, melynek népe közel tíz hónapig nyögte az orosz zsarnokság és rabság minden elképzelhető kínjait.

Csak annak a nemzetnek fiai tudnak ily ellenállhatlan erővel harcolni, kik nemes ideálokért küzdenek, kiknek karját és szívét a szent hazaszeretet acélozza.

Az angol a maga pénzért csak zsoldosokat toborozhat, az orosz

cár zsarnoki szava csak rabszolgákat küldhet a vérpadra, az olasz katona bátorágát és karját az a hitvány árulás bénítja meg, melybe vezetői kergették, de hősokeket a katonákból csak az ideálok és hazaszeretet teremthetnek.

A Lembergért küzdött katonákat is a hazaszeretet és a becsületes szövetségi hűség ragadta előre; ez tette öklüket oly erősé, hogy porba sújthatták az elbizakodott, gögös óriást és ez tette nekik könnyűvé a halál áldozatot, hogy megváltásuk vele mások életét és a haza szent ügyét.

Bámulattal, hódolattal és hálával kell adóznunk a küzdőknek.

De bármily fényes és jelentős Lemberg visszafoglalása, Lemberg még nem volt a végcél, hanem csak egy határárk az óriási harcban, melyről büszkeséggel tekinthetünk vissza és jogos bizalommal előre!

Ugy lehet még sok erőfeszítésbe, áldozatba és vérbe fog kerülni a végleges győzelem kivívása. De mi erőnkbe és ügyünk igazába vetett rendíthetlen hittel valljuk, hogy jönni fog, hogy közeleg már e végleges, nagy győzelem hajnala.

A nagy küzdelemben a magyar nemzet becsületesen kivette a maga részét, hogy a végleges nagy győzelemben is oroszlanrészre legyen, ezért imádkozunk mi magyarok ugy, hogy „Isten áldd meg a magyart!”

Innen a Petőfi, Széchényi, Rákóczi-utcán a főtérre ért vissza a menet, hol késő éjjel még éltetve hős hadseregünket, szétoszlott.

Bucsu és beköszöntő a katolikus plébánián.

A róm. kath. ősi plébániáján csütörtök délelőtt lélekemelő szép ünnepély folyt le, melyről részletes tudósításunk a következő:

Dr. Ámon Pál fűszekesegyházi kanonok városunkból való távozás előtt i. hó 24-én csütörtökön délelőtt 11 órakor bucsuzott el a hitközségi tanácssteremben a rk. hitközség képviselőtestületétől. A hitközség felügyelője dr. Szlezák Lajos orsz. képviselő meleg szavakban tolmácsolta a hitközség háláját és elismerését a távozó plébánosnak tíz évi munkájáért, amelyet a hitközség, anyagi és vallási érdekeinek emelésére szentelt. Ez a munka annyira ismeretes a város másvallású polgárai előtt is, hogy őt távozásakor nyugodt lélekkel biztosíthatja, hogy az előtt a szellemi emlékoszlop előtt, amelyet dr. Ámon Pál itteni működésével Ujvidéken állított, a hitközség minden elfogulatlan tagja mindenkor tisztelettel, szeretettel és hálával fog meghajolni.

Dr. Ámon Pál válaszában köszönetét fejezte ki a képviselőtestületnek ezen utolsó kedves

figyelmeért, hálával tekint vissza az elmúlt tíz évre, amely alatt a képviselőtestület nemcsak a hitközség ügyét karolta fel állandó szeretettel, hanem a lelkipásztor személyét is mindenkor avval a hagyományos ujvidéki tisztelet-tudással, udvariassággal és jóindulattal vette körül, amelynek messze földön nem lelhetni párját. Kéri a képviselőtestület, hogy a jövőnd előre nem látható esélyei között is ajándékozza meg ugyanevvel a szeretettel utódját és megígéri, hogy élete legszebb tíz esztendejének, hívei jószágának emléket hűen fogja lelkében megőrizni, amelynek ez a hivatalos bucsuszava is abban a hő kivánságban csendül ki, hogy szeretett hívei, azoknak családja, a város polgársága fölött kegyesen örködjék a mostani idők forogtagabban a gondviselő Isten változhatatlan jóságára.

Ezek után az ujonnan megválasztott plébános Fáth Ferenc lépett a terembe, akit a testület hangos éljenzéssel fogadott, majd dr. Szlezák Lajos felügyelő, mint a hitközség jövőnd lelkipásztorát üdvözölt, tolmácsolva az egész hitközség örömet az ön kivételes és a hitközség történetében elszigetelten álló tény felett, hogy Fáth Ferencet egyhangulag választotta meg plébánosul a képviselőtestület, ami egyrészt annak a jele, hogy tíz esztendei működésével a közönség rokonszenvét és bizalmát sikerült megnyernie; másrészt annak a biztosítéka, hogy a hitközség jövőnd fejlődésére vonatkozólag épen ez az egyetértő bizalom a katolikus hívek együttműködésének záloga. Kéri az új plébánost, hogy ezt a hívek részéről megnyilvánuló bizalmat viszonzja az ő részéről is avval az erős és törhetetlen bizalommal, hogy a hitközség és különösen a képviselőtestület minden tagja szeretettel és odaadással fogja őt működésben támogatni. A felügyelő mesteri szavaira Fáth Ferenc szívből eredő őszinte háláját fejezi ki a képviselőtestület tagjainak és a kalocsai érseknek. Nem önmagában, hanem az isteni főpásztor segítségével bízza foglalja el újabb tágas felelősséggel teljes munkakörét. Ebben a fontos pillanatban az a tudat nyugtatja meg, hogy tíz esztendei ujvidéki munkájából ismerik őt a város katolikus hívei, akiket viszont ő ismer, tisztel és szeret.

Hálája hitközség és kegyelmes főpásztorára iránt abban fog megnyilatkozni, hogy a régi kötelességtudással, buzgósággal fogja kibővített munkakörének kötelességét teljesíteni, és minden tehetségével odahatni, hogy a kat-

holikus hitközségben béke, szeretet és összhang uralkodjék, a mely a mostani világháború tanúsága szerint egyedüli biztosítéka minden emberi munka gyümölcsöző voltának.

Dr. Ámon Pál és Fáth Ferenc a küldöttség minden egyes tagjával kezelt szorítva a tisztelgés véget ért.

Sétabot és kard.

Az ifjuság, a mindig gondatlan ifjuság egyedüli gondterhes hete elmúlt: az érettségi vizsgálatok lefolytak és a 18 évesek bemutató szemléje is véget ért.

Az érettségi vizsgákat előbb a magyar főgimnáziumban tartották meg, a hol 22 ifju és 1 leány állott a vizsgázó bizottság elé. Az érettségizők közül 20-an kaptak képesítést, és pedj Jahn Róbert, Kassowitz Károly és Kellermann Géza jelesen érettek, Eisenbarth Ágoston, Fischer Ferenc, König Győző, Krausz Oszkár, Pilliser Péter, Tomann Sándor, Wagner Jolán és Wassermann Leó jól érettek, Dorozslóvac Milán, Gály István, Keiner Dezső, Lampel Ferenc, Piszker Ödön, Rosenzweig Jenő, Szemző Imre, Szilassy László és Vidákovics Rezső egyszerűen érettek.

A felsőkereskedelmi iskolában pénteken volt az érettségi vizsga. Tizenkilencen voltak, kik a vizsgának magukat alávetették, és ezek közül jelesen érett Piszker Béla, jól érettek Krausz Jakab, Tukanits István és Vermes Péter, egyszerűen érettek Dietegisán Milán, Burka Pál, Dietgen Gábor, Dorozslóvacsky Arkádia, Friedmann Rezső, Gál Ottó, Klein Aladár, Kubányi János, Pick Zoltán, Totovits Vladimir, Varga Alajos és id. Weisz Dezső.

Vasárnap tartották a 18 évesek bemutató szemléjét, a hol is érdekes volt megfigyelni, mennyire vágytak — sokan kérve-kértek a felvétélüket — a hadsereg kötelékébe. A bemutató szemle írtjes eredménynyel járt, melyet részletesen ismertetünk nem lehet. Mindazonáltal érdekes leszen az ismertebb nevű beváltak közül a következőket megemlíteni: Dietgen Gábor, Eisenbarth Ágoston, Kassowitz Ernő, Kellermann Géza, König Győző, Neliich Ferenc, Orbán László, Ziegesberger József, Zoltán Emil, Náray Lajos, Pektó Ferenc, Fischer Miksa, Kubányi János, Kulacsin Mátyás, Lits Ernő, Popper Béla, Simon Lajos, Varga Pál, Hetesy Dániel, Láng István.

S így elmúlt a gondatlan ifjuság nagyhete, s vele véget ért a gondatlan élet. Most kezdődik náluk a gond, a legnagyobb gond, mely emberi lelket átjárhat: a hazát védeni.

A sétabotot, melynek viselhetési jogát most szereztek meg, felváltja a kard. . . .

Ki mit lát,
Ki mit tud,
Ki mit hall
közölje az
Ujvidéki Hírlappal.

A korcsmárosnő ezer koronás hadikölcsön-jegyzése.

Az *Ujvidéki Hirlap* olvasóközönsége ismeri már írásából *Réhák* Ferenc ítélőtáblai bírót, az ujvidéki járásbírósgát kitűnő vezetőjét. Az a meleg érzés, hazafias lelkesedés, poetikusság hangulat mely minden írását átlengeti, nemcsak élvezetessé, de értékessé is teszi a kiváló bírónak s hazafinak minden közleményét. Hinni akarjuk, hogy az *Ujvidéki Hirlap* olvasóközönségének értékes és érdekes olvasmányt nyújtunk, midőn közreadjuk *Réhák* Ferencnek lapunk felelős szerkesztőjéhez intézett következő gyönyörű levelét:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Ugy vélem, hogy önöknek, krónikásoknak, a legcsekélyebbnek látszó dolgot is föl kell jegyezniök, ha az a mi gigászok küzdelmüknél bármiféle vonatkozásban áll; annál inkább föl kell jegyezniök azokat, amelyek a magyar Géniusz fénykoszorújának ragyogását egy-egy szikrával gyarapítják, tündöklését öregbítik. Ezért írom meg a „Vörös szercesen” dicsőségét.

A „Vörös szercesen” — már csak magyarosan írom a német cég nevét, mert ámbátor gazdasszonya az anyatejjel idegen szót szivott magába, a szíve telisded teli van magyar hazafisággal, — hát a „Vörös szercesen” a Petőfi-utcán mindenki ösmeri, kisebb polgári korcsma és azért „vörös”, mert mikor a Temerini-utca végétlen korcsmasorából a Petőfira költözött át, itt már uralta a tért az igazi „Szercesen” a fekete, de mivel ő is mindenáron szercesen akart lenni, hát felvette a „Vörös szercesen” nevet. Jól van ez így is, ki keresi azt a föllírás szövegében levő elitenmondást? — az emberisem csak odáig terjed, hogy Krajjevácski — sokác, Ivanics — magyar, Kapmajer — német, a Mogin — szerb, Kovács, Árnias, no meg a Grynja szintén magyarok.

A korcsmacégek ilyenén kiválasztásában nemcsak a gyakorlati érzék, de a képzelődés csapongása, sőt még a poézis is részt vesz, mert mi egyéb volna praktikus érzéknel, ha a magyar-fertály szerény, öreg „Kecskeje” mellett megnyílt a híres neves „Arany kecske”, ezt pedig csunyaúl lefőzte a „Negyvennyolci arany kecske”! — mi volna más a Temerini-ut „7 svábjá”, „Öt temploma”? — nincs-e ezeknél szárnyára bocátva a képzelőerő csapongása? — nem ugyanevel *repül-e* a „Vörös szercesen” is? — nem poézis-e a korcsma „Galambja”, „Sólyom madara”, „Hét csillaga”?

A „Vörös szercesen” gazdája tehát egy szegény özvegyasszony, aki bizony még most is tartozik a ház vételárából a „Vorschusz”-nál, de hallotta, hogy a nagy fölfordulásban az ország megszorult, Tisza Pista (így) pénz

kér a hadsereg számára a lakosságától, — hallotta, hogy az egész világ ellenünk van, el akarunk bennünket törülni a földszinéről — hát összeszedte a ház vételárhátalékára szükséges és garanskontint összekupogatótt ezer koronáját és ezekkel a szavakkal állított be az Ipar- és kereskedelmi takarékpénztárba:

„Hallom, hogy az ország kölcsönt kér mindenkitől, akiknek van valamije. Elhoztam ezer koronámát, odaadom *egy eszten-dőre* kölcsön az országnak, tovább nem adhatom, mert akkor fizetnem kell a házra a „Vorschusz”-nál.

Itt aztán megmagyarázták neki hogy egy évre a pénz el nem fogadhatják, mert a kölcsön leginkább hat évre szól. Nos és mit gondolt t. szerkesztő ur, mit tenni a „Vörös szercesen” gazdasszonya? — rövid gondolkodás után átadta a pénzt a hadikölcsön céljaira, mondván, hogy annak idején majd szerez ő magának kölcsönt a házra, de az országon most segíteni kell!

Lloyd Gyurka, Churchill, Asquit hiába kilincselnek és szórják a szöbombokat a világra — nincs katona, nincs munkás, nincs lövedék, — Vittorio Emanuele végig csokolhatja egész hadseregét s Nápoly és Róma minden lazzaróniját — a talján csak megfut bakáink, honvédeink csillogó szuronyra, rettenthetlen bátorságra és mozsaraink öblös torka elől, — Nikolajevits Nikolaj végig rugdoshatja összes vezéreit, csak nem lesz a muzsikban lélek, de a mi fiaink erővel, lélekkel, tüzzel, lelkesedéssel, akarttal, nota-szóval mennek a gyilkos tűzbe, legyűrük az ötszörös ellenséget, visszavettük Przemyslt, Lemberget, Bukovinát, egész Galicziát, mert hazulról vitték a lelkesedést, hazulról táplálják a szívekben lobogó szent tüzet; — ország-zászlós, főpap, főúr, lateiner, kézműves, parasztgazda, napszámos, özvegyasszony — senki sem nézi, ki milyen nyelven dicséri az Istent, ki mivel tud, azt, jelkesít, dolgozik, vagy lövi az ellenség hadát!

Ha még annyian volnának is, legyűrjük őket, Isteu nem hagyja el az igazságos ügyet és az olyan törhetlen erejű lelkes népet, melynek minden katonája egy-egy hős, ahol még a napszámos is olyan, mint Molnár János, az özvegy korcsmárosnő pedig, mint — sajnos a nevét nem tudom — a „Vörös szercesen”.

Ilyen hadsereggel, ilyen polgársággal, ilyen lelkesedéssel és olyan szövetségessel, mint a miénk, ha kell, végig gázolunk a világon, de eltöppeni, megszufoolni magunkat nem engedjük.

Szerkesztő Urat őszintén köszönti:

Ujvidéken, 1915. Szentiván hav-a 26-án

Réhák Ferenc.

HIREK Két dal.

Testvéri szárnyalással két dal ölelkezett most megint győzelmesen a visszahódított Lembergben és szállt, szállt boldogan a löporfüstös egék felé, két nagy-szerű fajta éneke, amely eddig idegenül állott egymás mellett a népek nagy forgatagában, de most a kölcsönös becsülés és szeretet melegével fog kezelt a közös diadalra. Az egyik dal kemény és harsogó, de azért a melódiaja szárnyaiban erős és mély-séges érzést emel, olyan e dal, mint a nép, amely dalolja: az acélós izmu és acélos energia-tól duzzadó, de szelid és becsületes tengerkékszemű germán. Deutsche Treue, német hűség: e szálló igévé lett szavak a legigazabb és legnémetebb költőjétől, Schillertől való, aki szemérmes volt, mint egy szűz és fenségesen lángoló, akár egy vulkán.

A másik dal imádságos és batos, de azért távoli viharok orgonája bug a dallama mélyén tovaengőn, olyan e dal, a mi dalunk, a félszemű Kölcsey mélabus Himnusza, mint a magyar lélek, amelyből egy szomorú és dicső esztendőben fakadt, mely Petőfit szülte, de sok magyar reményt is temetett: komoly, méltóságos, áhitatos és elbusult.

E két dal, az egyik, amely a rajnai őrs szállárd önbizalmát harsogja és a másik, amely a magyar nép zivataros századaiból látszik a jövőbe zengeni, mondom, e két dal ma testvéri ölelkezéssel száll ég felé, csaták után.

A hatalmas és sziklakemény Germánia és a kicsiny és orosz-lánszívű Hungária megtalálták egymást a világtörténelem végételbe vesző országujtán, örök időkre szóló diadalok határköveinél. Ez a barátság európai szent érdekek és a haladás nagy igazságainak lángoló kohójában kovácsolódott: hűség, igazság, becsület drágakövei ékesítik e nemes szövetezés győzhetetlen Siegfriedkardját. A román népek egyre jobban kiütököző dekadenciája, a szláv népek bizonytalan és ellentmondó kavarodása közepette Európa biztosabb és tisztább jövődjét egyengeti most a monárkia, élén a magyarral és nagy szövetségünk, Németország.

Önzetlenebbül, áldozatosabban, tündöklőbben és gavallérosabban egyetlen nép sem vitézkedik e nagy háboruban, mint a magyar. A rajnai őrszem méltán

hallgatja meghatottan, levett kálappal és emelt lélekkel, mikor poros és szürke, lankadatlan és győztes ezredek ajkán fölszendül a világ legszelibebb és legtisztább himnusza: *Isten áldd meg a magyart!*

Gyászintenzitelet. Holnap hétfőn lesz egy éve, hogy átkozott kezek meggyilkolták Ferenc Ferdinánd trónörökösét és nejét. Ez alkalomból az összes ujvidéki templomokban gyászintenziteletek lesznek, melyeken az összes katonai és civilhatóság képviselve lesznek.

Ujvidék a Haditermény R. T.-ban. Ujvidék város közönsége, mely a háborus terhekből oly bőven vette ki részét, hazafias kötelességének ismerte, hogy a gabonarekvirálat eszközöl Haditermény Részvénytársaság megalapításában is részt vegyen. E célból *Profuma* Béla polgármester Budapestre utazott, a hol is 30.000 korona értékű három részvényt jegyezvén az alakuló közgyűlésen részt is vett.

Kitüntetett hős. *Albrecht* Károly földink, a 6. gy. e. egyéves önkéntes tizedese, a ki mint Máv. tisztviselő önként jelentkezett katonai szolgálatra, az északi harc-téren oly hősiessen küzd, hogy a hadsereg főparancsnokság az I. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki, az ezredparancsnoka pedig külön napiparancsnok dicsérte meg.

Áthelyezett káplán. *Wildinger* Jakab ujvidéki káplánt a kalocsai érseki hatóság Szabadkára helyezte át, a hol mint hitoktató és kórházi lelkész fog működni.

Cégjegyzői kinevezés. Az *Ipar és kereskedelmi takarékpénztár r. t.* igazgatósága legutóbb megtartott ülésén *Révész* Gyula főkönyvelőt cégjegyzővé nevezte ki. A megítéző bizalom *Révész* Gyulában egy rendkívül szorgalmas, szakképzett ambiciózus tisztviselőt ért, a kinek újabb megbízása eddigi működésének elismerése.

Városi közgyűlés. A törvényhatósági bizottság e hó 30-ikán, szerdán d. u. 4 órakor közgyűlést tart. A tárgyszorozaton a zárszámadásokon felül mint fontosabb tárgy a limáni-szivattyutelep kérdése szerepel.

A színházi évad vége. Kedden este ér véget a három hónapig tartott színházi évad. A város közönsége sajnálattal látja távozni Thalia papjait és papnőit, a kik derekasan feleltek meg a működésükhöz fűződő várakozásnak. A mint értesülünk, a törvényhatósági bizottság elé indítvány kerül a *Füredi* társulat szubvencionálása tárgyában, s a városi közgyűlés bizonyára egyhangulag szavazza meg a 2000 koronás szubvenciót.

**Hirdetési ügynökök
alkalmaz a kiadóhivatal.**

Hósi halál. Grünwald Richárd földink, a 70. gy. e. tartalékos zászlósa életének 29. évében az északi harcokban hősi halált lelt. Grünwald Richárd hősiességét mi sem jellemzi jobban, mint hogy az arany és I. o. ezüst vitézségi érem díszítette fiatal mellét.

Lehet sürgönyözni. Az Ujvidéken fennállott sürgönyfeladási tilalom pénteken este 7 órakor véget ért. Most már lehet Ujvidéken az előzetes rendőri cenzurán átment táviratolt feladni.

Kitüntetett ujvidéki testvér-hősök. Ujhely Jenő földinket, a 6. honvéd gy. e. ujvidéki zászlóaljának tizedesét hosszú harcéri ténykedése után jól megérdemelt legfelsőbb elismeréssel és ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Az ezred parancsnoka ünnepélyes formában dicsőítő beszéd kíséretében személyesen hozta Ujhely Jenő tudomására ezt a kettős kitüntetést. Ujhely Jenő már az első mozgósítási parancsra vonult hadba. A Szerbia elleni első hadjáratban súlyosan megsebesült, mely sérüléséből 3 hónap után felgyógyulva f. é. január hó elején a Kárpátokba indult, ahol azóta mint egy sebesültvívő-osztag vezetője bátorságával, lankadatlan szorgalmával és lelkiismeretességével hazájának és embertársainak megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Öccse Ujhely Manó a 38. gy. e. hadapródja aki a legutóbbi galíciai nagy harcokban 3 rendbeli sérülést szenvedett, szintén vitézségi érmet kapott. E két testvéren kívül még egy harmadik, Ujhely János teljesít a háboru kitorése óta harcéri szolgálatot.

A város közéletmezése. Payerle Nándor rendőrfőkapitány és dr. Tapavicza György árvaszéki elnökhelyettes a város hús ellátása ügyében ujjal jártak a Szerémségben. Az utjuk kitünő sikerrel járt s pénteken 1000 libát hoztak a piacra, melyet a közönség két óra lefolyása alatt a szószoros értelmében elkaphodott. Ma vagy holnap újabb 460 liba kerül eladás alá, azonkívül a városi hússzék részére 240 sertést és 450 bárányt vásároltak igen előnyös feltételek mellett.

Hadjótékonyág. A háboruban elesett igazságügyi alkalmazottak árvaiknak ösztöndíjalapja javára ez ideig a következő adományok folytak be: Ujvidéki takarékpénztár 100 kor., Szerb szövetkezeti bank 20 kor., Ipar- és kereskedelmi takarékpénztár 50 kor., Szlovák bank 40 kor., az ujvidéki ügyvédszövetség ivén

dr. Szlezák Lajos orsz. képviselő, elnök 50 kor., dr. Krmó Milos 20 kor., Szalay Lajos kir. tan. 4 kor., dr. Freund Ede 10 kor., dr. Bruck Benő 4 kor., dr. Rózsa Miksa 4 kor., dr. Mayer Oszkár 4 kor., dr. Gál Ödön 5 kor., dr. Oppenheimer Armin 4 kor., dr. Königstättler Ottó 4 kor. és dr. Gávanszky Tivadar 10 kor., egyéb ivenk Weisz Leó term. kereskedő 20 kor., Jovanovics Péter 5 kor., Hájós Miksa 20 kor. és az ujvidéki magy. előlegezési egylettől 20 kor., összesen 394 korona. A gyűjtés tovább folyik. A nemes szívű adakozóknak az „Orsz. bírói és ügyészi egyesület” ujvidéki osztálya nevében hálás köszönetet mond *Rehák* Ferenc osztályelnök.

Beiratások a felsőkereskedelmi iskolába. Az áll. felsőkereskedelmi iskolába és a vele kapcsolatos női kereskedelmi szakintézménybe való beiratások július hó 1—3-án d. e. 9—11-ig lesznek az igazgatói irodában. (Első emelet 22. sz.) Folytatólagos beiratkozások szeptember hó 1—ig ugyanezen órákban.

43—50 éves B osztályú népfelkeltők minden pótdíj nélkül háborura *azonnal* érvényes életbiztosításokat köthetnek az Első Magyar Általános Biztosító társaságnál. Felvilágosítást az ezen társaság ujvidéki főügynöksége, Andrassy-utca 2. szám.

Ipar és kereskedelmi Takarékpénztár r. t.

Alap- és tartaléktőke 875.000 K
Betétállomány . . . 2,800.000 K
Hirdetmény.

Értesítjük t. betevőinket, hogy a tartós pénzbőség és a kihelyezési alkalmak teljes hiánya, főleg pedig a minden várakozáson felüli nagy mérvű kölcsönviszafizetések következtében

a betéti kamatlábat az eddigi 5⁰/₁₀-ról 4¹/₂₀-ra szállítjuk le. A 10⁰/₁₀-os tőkeamatatadót az intézet továbbra is sajátjából fizeti.

A nálunk elhelyezett takarékbetétek — a moratoriumra való tekintet nélkül — üzletfeleinknek minden összeg erejéig felmondás nélkül fizettetnek vissza.

Az Ipar és kereskedelmi takarékpénztár igazgatósága.

A szerkesztésért ideiglenesen felel:
dr. Königstättler Ottó.

Gyakornok

kerestetik Klein Oszkár Drogéria részére, kellő középiskolai képzettséggel. Kezdő fizetés-sel megállapodás szerint. Ajánlatok lehetőleg személyesen (Kossuth Lajos-u. 25.) kéretnek.

Ajánlati verseny hirdetmény.

Vb. Heksch növények esődtömégéhez tartozó és Ujvidéken Csursits Koszta korcsmáros (Zmaj Jovanovics-utca 9. sz.-nál) őrizetben levő jegyzékszerint 1-266. t. számok alatt összeirt különböző barhet, atlasz barhet, velut, karton, selyem vászon, bélés, ruhaszővet, női szövet, női pongyola, ing, kötény, bluz, gyermek ruhák stb. melynek becsérteke 2400 korona.

Ezen leltározott árúk szabadkézből egy összegben zárt ajánlati verseny útján adatnak el és tartoznak ajánlattevők a becsérték 10%-ával vagyis 240 koronával, 1915. évi június 30. déli 12 óráig választmányi elnök dr. Kubinyi Károly helybeli ügyvédnél beadni.

A később érkező vagy a fenti bánatpénz el nem látott ajánlatokat a választmány figyelembe venni nem fogja.

A beérkezett ajánlatok feletti döntés 1915. évi június hó 30-án délután 5 órakor dr. Kubinyi Károly ügyvéd irodájában fog megtartatni. Ajánlattevőt ajánlata a választmány döntéséig feltétlenül kötelezi.

A választmány nem vállal felelőseget sem az árúk minősége, sem mennyiségeért és nincs köteve a tett ajánlatok egyikéhez sem, sőt, nyomban szóbeli árverést is rendelhet el.

Ajánlattevők a leltárjegyzék eredetijét választmányi elnöknek, a leltározott árukat pedig Csursits Kosztánál (Zmaj Jovanovics u. 9.) megtekinthetik.

Azon ajánlattevők, kiknek ajánlata elfogadtatik, köteles a vételárat választmányi elnök kezébe ajánlata elfogadásától számított 24 óra alatt kifizetni, a vételi III. foku illetéket választmányi elnöknek átadni, az árukat átvenni és az átvételről elismervényt adni.

Ha a vevő a kikötött időben a vételárat ki nem fizeti bánatpénze a csődtömég javára elvész, és az árak az ő vesztélyére és költségére újabb eladás alá kerülnek.

Dr. Kubinyi Károly
választmányi elnök.

4196. sz.
kpt. 1915.

Hirdetmény.

Ma délelőtt egy gazdátlan telen találtatt a város területén. Igazoltt tulajdonosa felhívatik, hogy annak átvétele végett ezen rendőrkapitányságnál mielőbb jelentkezzék, különben nyilvános árverésen fog eladatni 1915. évi július hó 6-án délelőtt 10 órakor a városi gazdasági major udvarán.

Ujvidék, szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala 1915. évi június hó 21.

Payerle
főkapitány.

Árverési hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok helyettes emzennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. Törvényszéknek Cs. 619/9. 1915. sz. végzése és a Csődválasztmányának hozzájárulása folytán vb. Beismann Sándor üzletében levő és 11.730 kor. becsült ingóságok, amelyeknek legnagyobb része vasból, drót, vasszegkek, pléh, vas és lemez edényekből, gazdasági eszközökből, különféle olajok és gép olajokból áll stb. nyilvános árverésen tételként eladatnak.

Az árverésnek Szenttamason (Bács-Bodrog megye) vb. Beismann Sándor üzletében leendő megtartására 1915. évi július hó 2-ik napjának délelőtt 8 óráját és a folytatólagos árverés határidejéül minden pénteki nap délelőtti 8 óráját határnapul kitűzöm és ahoz a venni szándékozokat oly megjegyzéssel hívom meg, hogy az érintett ingóságok készpénz mellett a legtöbbet ígérőnek, de csak a becseron felül el fognak adatni.

Szenttamás, 1915 június 23-án.

Dr. Zagoricza Iván ügyvéd
tömeggondnok helyettes.

OLCSÓN KIADÓ LAKÁS

4 utcai szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiségekkel. Irodának is megfelel, miután szobos.

Továbbá: 2 utcai szoba, előszoba, konyha, villamosmegállónál.

Vasuti-ut 2. szám

Kovács Sándornál,

vagy László villában a kórhazzal szemben.

ELADÓ HÁZ!

Duna-utca 26. számú
emeletes ház szabad-
:: kézből eladó. ::

Bővebbet ugyanott a
:: háztulajdonosnál ::

1—3

MEGVÉTELRE
KERESTETIK
egy jól felszerelt, főleg szép-
irodalmi művekből álló
könyvtár.

Ajánlatok a kiadóhivatalban adandók le.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Buza-tér 5. szám.